ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/21/1942

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	06.07.2021 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	24.05.2021
Teabevaldaja	Transpordiamet aadress: Valge 4, 11413 Tallinn e-posti aadress: info@transpordiamet.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxx.xxxxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. Vaide esitaja esitas Transpordiametile mitmeid teabenõudeid, milles palus väljastada ülevaate vabadest A-kategooria praktilise eksamiaegadest üle Eesti ja erinevatele autokoolidele eraldatud / broneeritud eksamiaegadest / päevadest.
2. Vastuses vaide esitaja teabenõuetele palus Transpordiamet vaide esitajal suhelda oma autokooliga ja jälgida vabu eksamiaegu e-teenindusest.
3. Vaide esitaja leidis, et Transpordiamet on keeldunud tema teabenõude täitmisest ebaseaduslikult ning esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Soovisin saada ülevaadet vabadest A-kategooria praktilise eksamiaegadest üle Eesti ja

erinevatele autokoolidele eraldatud / broneeritud eksamiaegadest / päevadest.

Kahjuks vastustes teabenõude põhiküsimusele vastust ei antud. Täpsem kirjavahetus lisana.

Teabenõudele keelduti lõplikult vastamast 24.05.2021, 13:57.

Vaide esitaja leiab, et Transpordiamet on keeldunud ebaseaduslikult teabenõude täitmisest ning palub *teha Transpordiametile ettekirjutuse tema poolt soovitud avaliku teabe väljastamiseks.*

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuseks Teie poolt esitatud küsimustele, mis puudutavad Eraisiku teabenõuet vabade eksamiaegade kohta saab vastata järgmist:

1. Transpordiametil on võimalik infosüsteemist otsida esitaja poolt soovitud teavet osaliselt, paraku see teave on ajas muutuv, seega ei pruugi olla tõene hetkel, mil küsijani jõuab.
2. Jah, mainitud teabele on kehtestatud juurdepääsupiirang. Seda reguleerib Liiklusseaduse § 184 lg 3 mille kohaselt on liiklusregistrisse kantud andmed avalikud, välja arvatud:
1) füüsiliste ja juriidiliste isikute andmed; - seega ei saa me väljastada küsitud infot, mis puudutab autokoolidele eraldatud eksamiaegu.
3. Vaide esitajale selgitati mitme kirjaga, miks küsitud andmeid ei saa väljastada viidates just nimelt andmete muutumisele ajas.
4. Juurdepääsupiirang on kehtestatud Liiklusseaduses § 184 lg 3 p 1. Vabadele aegadele piirangut ei ole kehtestatud, kuna need ei ole seotud isikuandmetega, vabad eksamiajad tuleb andmebaasist käsitsi välja otsida ja võivad igal hetkel muutuda.

Transpordiamet lähtus oma vastustes konkreetse isiku teadmisvajadusest, mis väljendus selles, et ta alles õpib autokoolis ja ei ole veel pädev riiklikule sõidueksamile registreeruma. Ka sellest, et autokool, milles ta õpib on broneerinud 2021.a. suveks mitu eksamipäeva oma õpilaste tarbeks. Seega on loodud tingimused selleks, et päringu esitaja saab riiklikule sõidueksamile. Kui oleks olnud tegemist isikuga, kellel koolituskursus on lõppenud ja mingil põhjusel läbi autokooli eksamile registreerumine oleks raskendatud või võimatu, oleks vastus olnud teine ja me oleks otsinud andmebaasist vabad ajad ning edastanud selle info. Oluline on silmas pidada, et huvi on suunatud tulevikku ehk planeerimisinstrumenti, kus info on pidevas muutumises. Kui soov oleks olnud suunatud staatiliste (muutumatute) andmete saamiseks, oleks meie reageering olnud teistsugune. Transpordiamet ei soovi luua pretsedenti, kus pelgast uudishimust tehakse teabenõudeid ja tekitatakse seeläbi meile täiendavat halduskoormust

Kuna inspektsioonile jäi aru saamatuks, kas teabenõude täitmiseks on vajalik ka eelnevalt andmeid päringutega koguda ja selle alusel alles vastus koostada ning kui kiiresti eksamiajad muutuvad, siis tegi inspektsioon 07.06.2021 Transpordiametile täiendava järelepärimise, mille osas andis Transpordiamet järgmised selgitused

Teie täiendavatele küsimustele saab vastata järgnevalt:
1. Jah, vabad eksamiajad tuleb liiklusregistrist erinevate päringutega autokoolide ja linnade lõikes ükshaaval välja otsida ja selle alusel vastus koostada.
2. Muutusi eksamiaegades tehakse mitmeid kordi nädalas, vahel isegi mitu korda päevas.
3. Eksamiaegade plaanimine toimub liiklusregistris ARIS2 andmebaasis. Liiklusregistri pidamise põhimäärus on avaldatud Riigi Teatajas https://www.riigiteataja.ee/akt/120062017024?
4. Ka autokoolidele eraldatud eksamiajad on pidevas muutumises. Koolid loobuvad osaliselt või täielikult neile eraldatud eksamipäevadest/aegadest.
5. Keeldumise põhjuseks oli asjaolu, et andmed on pidevas muutumises ja väljastatud andmed

võivad olla lühikese aja möödumisel moondunud ehk väärad (AvTS § 9 lg 2 p 8).

Transpordiamet on nõus täitma kõnealuse teabenõude vormiliselt ehk väljastama vabad eksamiajad. Päringu esitajale on selgitatud, et andmed on ajas muutuvad ehk suure tõenäosusega väärad juba vastuskirja saabumisel.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Teabenõue *vs* selgitustaotlus

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida asutuse valduses olevatest dokumentidest koopiaid ning andmekogudest väljavõtteid kui need ei eelda täiendavalt andmete kogumist ja süstematiseerimist.

AvTS § 23 lg 2 p 5 lubab lugeda teabenõude selgitustaotluseks kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet eelnevalt süstematiseerida ja analüüsida, sh teha erinevaid päringuid andmekogust andmete saamiseks ning selle alusel alles vastus koostada. Sellised teabenõuded loetakse selgitustaotlusteks ning neile vastatakse vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlustele vastamise seaduses sätestatud korras, mille üle Andmekaitse Inspektsioon järelevalvet ei teosta.

Teabenõudele vastamine

Edastatud dokumentidest nähtub, et vaide esitaja on korduvalt esitanud Transpordiametile pöördumisi/teabenõudeid, milles soovis saada ülevaadet vabadest A-kategooria praktilise eksamiaegadest üle Eesti ja erinevatele autokoolidele eraldatud / broneeritud eksamiaegadest / päevadest. Transpordiamet on keeldunud teabenõude täitmisest põhjendusega, et kuna eksamiajad on pidevas muutumises (võivad muutuda tundide, sekunditega), siis ole neid võimalik väljastada ja on palunud suhelda vaide esitajal oma autokooliga ja jälgida vabanevaid A-kategooria sõidueksami aegu e-teeninduses.

Kuna teabenõude esitamise õigus on igaühel ning teabenõudja ei pea põhjendama, miks ta mingit teavet soovib, siis ei ole antud juhul asjakohane Transpordiameti poolt inspektsioonile antud selgitustes toodud põhjendus, et Transpordiamet lähtus teabenõudele vastamisel teabenõudja teadmisvajadusest. Ka ei saa teabenõude täitmisest keelduda põhjusel, et vastamise korral võiks see kaasa tuua halduskoormuse tõuse uudishimulike teabenõuete näol. Siinkohal pean vajalikuks Transpordiametile selgitada, et teabenõuetele vastamine on Transpordiameti kui teabevaldaja seadusest tulenev kohustus ning teabenõude täitmisest saab keelduda ainult juhul kui selleks on seadusest tulenev alus. Keeldumise alused on ära toodud AvTS §-s 23.

Erandi sellest teeb AvTS § 2 lg 2 p 4, mille kohaselt avaliku teabe seadust ei kohaldata teabele juurdepääsupiirangute eritingimuste ja viiside osas juhul kui need on eriseadustest või välislepingutes sätestatud teisiti. Liiklusseaduse § 184 lg 1 sätestab, et liiklusregistri andmetele juurdepääsu võimaldamise ulatus ja juurdepääsupiirangud sätestatakse seaduses. Sama paragrahvi lg 3 kohaselt on liiklusregistri andmed avalikud, v.a arvatud samas lõikes loetletud andmed. Et eksamiaegade andmed ei ole piiranguga teave, on Transpordiamet ka oma vastuses inspektsioonile selgitanud. Et eksamiaegades tehakse pidevaid muudatusi on mõistetav. Transpordiameti selgituste kohaselt mitu korda nädalas ja mõnikord ka paar korda päevas. Samas ei nähtu Transpordiameti vastusest, kas siin on peetud silmas kõigi kategooria eksamiaegade muudatusi või ainult A-kategooria eksamiaegu, mida soovis vaide esitaja. Eluliselt ei ole siiski ustav, et ainult A-kategooria eksamiaegade osas tehakse nii palju muudatusi, et viie tööpäeva jooksul muutuks kogu väljastatav teave eksitavaks (aegunuks).

Inspektsioon on seisukohal, et ka juhul kui teabenõudjale väljastatakse teave x päeva seisuga ning selgitatakse, et teave on pidevas muutumises ning teabe saamisel on osa andmeid juba muutunud (ei ole enam ajakohased), siis ei saa asuda seisukohale, et asutus on isikule väljastanud ebaõiget teavet. Samas ei oma see käesoleva vaide lahendamisel ka tähtsust.

Vastuses Andmekaitse Inspektsioonile on Transpordiamet selgitanud, selleks, et vastata vaide esitaja teabenõudele, ei ole võimalik liiklusregistrist teha väljavõtet, mis hõlmaks kõiki vaide esitaja poolt soovitud andmeid vabade eksamiaegade kohta nii autokoolide kui linnade lõikes. Vabad eksamiajad tuleb liiklusregistrist erinevate päringutega autokoolide ja linnade lõikes ükshaaval välja otsida ja selle alusel vastus koostada.

Eeltoodust saab Andmekaitse Inspektsioon aru selliselt, et Transpordiametil ei ole võimalik teha liiklusregistrist väljavõtet, mis sisaldaks vaide esitaja soovitud andmeid, vaid selleks et selliseid andmeid väljastada, tuleks hakata erinevate päringutega andmeid alles koguma. Siinkohal pean vajalikuks teabenõudjale selgitada, et teabenõude korras ei saa nõuda endale sobival kujul andmete väljastamist, kui asutusel pole võimalik teabenõudja poolt soovitud kujul väljavõtet andmekogust teha. Kui andmeid tuleb hakata alles päringutega koguma, siis AvTS § 23 lg 2 p 5 kohaselt loetakse selline teabenõue selgitustaotluseks, mille üle puudub Andmekaitse Inspektsioonil järelevalvepädevus.

Eeltoodust tulenevalt oli küll Transpordiameti poolt teabenõude täitmisest keeldumine õiguspärane, kuid Transpordiamet ei ole teabenõude täitmisest keeldumist põhjendanud nõuetekohaselt. Siinkohal juhib Andmekaitse Inspektsioon Transpordiameti tähelepanu sellele, et kodaniku pöördumise saabumisel tuleks kõigepealt hinnata, kas tegemist teabenõude, selgitustaotluse või märgukirjaga, olenemata sellest kuidas kodanik on selle pealkirjastanud. Kui isikud ei pea teadma, millal on tema pöördumise puhul tegemist teabenõudega või millal selgitustaotlusega, siis asutus peab oskama seda hinnata ja vajadusel ka pöördujale selgitada.

Kuna antud juhul ei ole vaide esitaja pöördumise puhul tegemist teabenõudega ning Andmekaitse Inspektsioonil puudub pädevus teostada järelevalvet selgitustaotlusele vastamise üle, siis jääb vaie rahuldamata. Ka ei tee inspektsioon Transpordiametile ettekirjutust teabenõude täitmisest keeldumist täiendavalt põhjendada, kuna põhjendused on käesolevast vaideotsusest vaide esitajale kätte saadavad.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel